

T I T. VIII.

Van Procureurs ende Volmachtigers.

I N H O U D

1. Procureurs zyn of ad lites of ad negotia
2. ————— moeten worden geadmitteerd.
3. Op zommige plaatzen is een bepaald getal.
4. — 6. Vereijste Ouderdom derzelve.
7. Hebben regt van declaratie.
8. 't Geen anders is omtrent particuliere.
9. Advocaten en Procureurs behoeven na geen betaling te wagten.
10. Nog zig altyd, met taxatie, te vreden te houden.
11. Derzelver regt van presentie.
12. Waren eertyds meesters der zaak.
13. Nu, Bediendens.
14. En zyn niet verbonden.
15. Plichten der Procureurs.
16. — 31. Dezelve nader onschreven.
32. Wat verder tot Hun Officie behoord.

1. **Procureurs.** In 't Latyn *Procuratores* genoemd, zyn in 't algemeen zodane perfoonen, die zaaken voor, of in naam en op last, van een ander waarnemen. Dezelve worden onderscheiden in *Procuratores ad negotia*, die in 't Nederduitsch byzonder *Volmachtigers* genoemd worden, en eens anders extrajudiciele zaaken waarnemen; en *Procuratores ad lites*, die de Gerichtszaaken van een ander bezorgen; welke laatste in de Praetyk, eigentlyk onder den naam van Procureurs verstaan worden. [Om als Procureur te mogen ageren, vereijcht het *Land-R. van Tielre. en Bommelre-W. Cap. 10. Art. 2.* eene admiffie by 't Gericht, welke wel

- wel by dit Land-Recht niet speciaal gevorderd, maar egter gemeenlyk van de geene, die als Procureurs by de Gerichts-banken der IV. Boven-Ampten de Praetijk zoeken te exerceren, het zy van het Gericht, ofte van den Officier verzogt word; of schoon anders ook wel de Procureurs, in de Steden dezès Quartiers geadmitteerd, alhier voor de Gerichts-banken, zonder nadere
3. admiffie, zyn toegelaten. Op veele Plaatzten worden de Procureurs maar tot een zeker getal geadmitteerd, *Zie Middellant ad Vrom. de Foro compet. Lib. 2. Cap. 4. n. 1. in fin.* Binnen Nymegen is ook eene Resolutie d. d. 29. Juny 1757., waar by het getal van Procureurs tot agt is bepaald, dog wanneer egter, daar tegens meerdere waren geadmitteerd, is by nadere Raads-Resolutie d. d. 22. February 1775. bepaald, „ dat het getal van Procureurs tot op agt zal uitterven, *zonder dat daar tegens zal mogen worden*
4. „ *gedisponeerd.* ” Ten aanzien van den ouderdom der Procureurs zyn veele Rechtsgeleerden van meening, dat geene minderjaarigen tot Procureurs zouden kunnen aangesteld worden. Voor zodane worden, volgens dit Land-Recht *Tit. 19. Art. 1.* gehouden mansperfoonen nog geen twintig jaaren bereikt hebbende: terwyl andere meenen, dat eene ouderdom van zeventien jaaren, tot het waarnemen van Gerichts-zaaken, zoude kunnen volstaan; om reden, dat het, na gemeene Rechten, op dien ouderdom aan Advocaten vrygelaten is voor de Gerichten te postuleren. *L. 1. §. 3. ff.*
5. *de postulando.* Gelyk dan ook dagelyks minderjaarigen tot Rechtsdoctoren worden gepromoveerd, en zelfs by den Hove als Advocaten geadmitteerd: welke reeden alhier van des te meerder applicatie is, om dat onder dit Land-Recht de Rechtsdoctoren, door hunne promotie zelve, bevoegd gerekend worden om te postuleren en de Praetijk te exerceren, zonder daar toe eene nadere admiffie, zoo als wel elders plaats heeft,

- heeft, te behoeven; en het Advocaten alhier vryftaat om zelsv zonder affumtie van een Procureur, Gerichts-zaken waar te nemen, en dus teffens het *Officium Procuratorium* te exerceren: Gelyk ook zoo te Nymegen, daar tot de meerderjaarigheid een ouderdom van vyf-en-twintig jaaren vereifcht word, zeer dikwils minderjaarigen
7. tot Procureurs aangefield worden. Iemand als Procureur geadmitteerd wordende, krygt daar door het recht van Salaris te konnen vorderen, in alle zaaken, waar in zyn officie verzogt word, het zy die voor de Gerichten regthangig zyn, of niet, en fchoon Hun 't zelve
8. niet beloofd of verfpoken zy. Geheel anders is het omtrent particuliere luiden, die uit kragt van hunne volmacht, tegen den Laftgever geene andere actie hebben, als tot vergoeding van noodzakelyke en andere wettige aangewende kosten; *eo, quod omne mandatum fit gratuitum.* Schraff. *Adv. 1. d. conf. 12. n. 9. Ur. Confult. 1. d. conf. 123. pag. 459. n. 36. L. 56. §. pen. L. 17. Cod. mandat.*, ten zy hetzelfde uitdrukkelyk beloofd was. *L. 7. ff. L. 1. Cod. eod. S. van Leeuwen R. H. R. '4. B. 26. d. §. 1.* Dog dan kan het evenswel niet ten laften der Succumbanten
9. bragt worden. Schraff. *loc. cit. n. 11.* Advocaten en Procureurs zyn ook niet verpligt na betaling te wagten, tot zoo lange de Succumbant dezelve voldaan heeft, maar mogen die aanftonds van hunne principalen vorderen. S. van Leeuwen *ad Peck. de Arrest. Cap. 27. n. 1. in fin.* En dewyl dikwils veel in een zaak kan worden verdiend, het welk 't Gericht by taxatie kan oordeelen, niet tot laften van een Succumbant, die alleen in de noodzakelyke en onvermydelyke kosten gehouden is, te kunnen komen, zoude evenswel een Advocaat of Procureur, in zulk een cas, gerechtig zyn om dat zelve van zyn Principaal in te vorderen. Sim. van Leeuw. over Peck. *loc. et Cap. cit.* Zie ook hier voor
11. *Tti. 4. Art. 6. n. 7.* Over het recht van praferentie

- en Retentie aan Advocaten en Procureurs competeren-
 12.de. Zie *infra Tit. 27. Art. 19.* Volgens Roomfche
 Rechten worden Advocaten en Procureurs, door de
litiscontestatie Heeren en Meesters der zaaken hunner
 Clienten, zoo dat ook de sententien niet tegens de prin-
 cipaaalen, maar tegens de Procureurs geveld, en ter
 executie gelegd wierden. Groenew. de *L. L. abrogat.*
 13.ad *Tit. Cod. de Sentent. interlocut. l. 1.* Dog heden-
 daags zyn dezelve flegts Bediendens, en gaat al het gee-
 ne zy uitvoeren en verrigten voor rekening hunner
 Principaaalen, zonder voor hun eigen perfoon in 't miast
 14.verbonden te worden, zoo zy zig niet speciaal voor
 hunne meesters obligatoir gesteld of *de rato* gecaveerd
 hebben, en derzelver goedkeuring niet kunnen uitbren-
 gen. Sande *decif. Frif. lib. 3. Tit. 7. def. 1.* Schraff.
adv. 1. d. Conf. 49. n. 8. en 2. d. Conf. 95. n. 29.
 adde *Land R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 10.*
Art. 5. Stad-R. van Bommel Cap. 8. Art. 5.
 15.Over de pligten der Procur. Zie *Recht. van het Over-*
Quart. 5. d. 8. Tit. Land-R. van Veluwe Cap. 16.
Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 10. Art.
3. Land-R. van Over-Yffel 1. d. 2. Tit. Stad-R. van
Bommel Cap. 8. Art. 3. Provision. Ordonn. der Stad
Nymegen d. d. 21. January 1608. en Ampliatie d.
d. 31. Decemb. 1614. Schomak. Adv. 1. d. Conf. 59.
 16.n. 19. De voornaamste pligten der Procureurs zyn
 vervat in het Formulier van Eedt, aan dezelve by het
Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 10. Art.
 3. opgelegd; namentlyk, 1° dat zy in geene zaaken dien-
 en, die zy in consciencie weten onregtvaardig of on-
 17.gefundeerd te zyn. 2° Dat zy hunne meesters naar-
 18.stig en getrouw dienen. 3° Geene actien kopen of
 19.deel in zaaken nemen; en 4° Dat zy geene Processen,
 buiten nood, in langheid trekken, nog onnodige ex-
 20.ceptien proponeren. Met betrekking tot de eerste is
 by het *Land-R. van Over-Yffel loc. cit. Art. 7.* eene
 boete

- boete van vyf schilden gesteld tegen een Advocaat of Procureur, die bevonden word, zonder redelyk fundament, in een zaak te dienen. Ten aanzien van het tweede is het zeker, dat een Procureur die zyns meesters zaaken niet getrouw waarneemd, en de termynen verzuimd, in alle schade en interest, daar door veroorzaakt, gehouden is. *Land-R. van Over-Yffel loc. cit. Art. 8.* en zoude daar en boven met verlos of suspensie van zyn officie kunnen gemulsteerd worden. *Land-Recht van Tielre-en Bommelre-W. Cap. 10. Art. 7.*
22. *Stad-Recht van Bommel Cap. 8. Art. 7.* Dog dit is te verstaan in 't cas, wanneer een Procureur eigenwillig de limiten van zyn volmagt te buiten gaat, of zyns meesters zaak, door onagtzaamheid of kwade trouw, verwaarloost. *Neost. supr. Cur. Holl. Decif. 85. Gail. lib. 1. obs. 45. Middell. in Not. ad Vrom. lib. 2. Cap. 74. §. 9. n. 25.* Dog kan niet geextendeerd worden tot gevallen, die in Rechten of in de Praëtyk onzeker, en waar omtrent de gevoelens der Rechtsgeleerden verschillende zyn. *S. van Leeuwen Proces crimin. 5. d. n. 8. Utrecht. Conf. 2. d. Conf. 55. n. 5. & 6.*
24. Te meer wyl een Richter, die uit onkunde iemand condemneerd, nergens in gehouden is. *Middell. ad Vrom. lib. 2. Cap. 3. §. 4. n. 11.* De derde pligt, der Pleitbezorgers, van geene Actien te mogen koopen of deel in zaaken te nemen, is dezelve reeds voorgescreven. *in L. 5. Cod. de postul. L. 15. Cod. de Procurat.* Vermids het koopen van Actien Hun in verzoeking zou kunnen brengen, om, tot het obtineren eener Triumph, waar van Hun het voordeel direct zoude toekomen, geene ongeoorloofde wegen en middelen te ontzien. *Schraff. ad Consuet. Velav. Cap. 16. Art. 13.*
25. *Land-R. van Over-Yffel 1. d. 2. Tit. Art. 15.* En daarom mogen zy zelfs geen stuk of parceel goed uit eene Ervenisse, die onder haar patrocinie opgeëischt word, in cas van Triumph bedingen: hoewel
zy

- zy boven hun Salaris eene vereering van hunne Clienten mogen ontfangen. Middell. *ad Vrom. loc. cit.*
27. *Cap. 3. §. 5.* Dog beloofd zynde kunnen dezelve niet eifchen. *ibid. §. 6. n. 15.* Zie Limitatie deswegen by S. van Leeuwen *over Peck. 27. deel. §. 1. n. 1.*
28. Egter mogen Pleitbezorgers zig voor een vast jaargeld, tot het waarnemen van zaaken verbinden, het welke dan, 't zy 'er zaaken in dat jaar voorvallen, of niet, kan geëifcht, en, in het begin van het jaar, zoude moeten betaald worden. *Vrom. ibid. §. 7.* en S. van
29. Leeuwen *loc. cit. n. 1. & 5.* Ondertuffchen is het nergens verboden, dat Advocaten en Procureurs niet zouden mogen dienen, in zaaken, waar in zy met anderen part en deel hebben, dewyl het na Land Rechten geoorloofd is zyne eigene zaaken waar te nemen. Be-
30. trekkelyk nu tot de vierde opgegeven pligt, staat te noteren, dat, of schoon aan den eenen kant de Advocaten of Procureurs geene zaaken in langheid mogen trekken, om daar door occasie te hebben, hun Salaris te vermeerderen, egter aan de andere zyde, de noodzakelykheid dikwils vorderd om den spoedigen voortgang der zaaken te fluiten, ten einde niet alleen een betere kennis van den staat en gelegenheid der zaak te bekomen, maar ook zyne Clienten voor eene dikwils onbe-
31. hoorlyke vervolging te bevryden. En, in zodane gevallen is het zelfs de pligt van een Practizyn, of schoon hem al de zaak van zyn Principaal bedenkelyk mogte voorkomen, wanneer hy bevond, dat door zyne parthy kwalyk was aangevangen, exceptien te proponeeren, ten einde zyn principaal van de kosten te ontheffen.
32. Voorts bestaat het officie van een Procureur niet alleen in parthyen voor het Gericht (het welke hem ook, zonder affistentie van Advocaat, in allen gevallen geoorloofd is, en waar omtrent het *Land-R. van Over-Yffel 1. d. Tit. 2. Art. 4.* verschild) te dienen, maar ook buiten het Gericht, in alle zaaken die tot de judiciele Practyk behoren,

horen, als het maken van allerly Acten en Contracten; dog thans worden veele dier Actens door Schouten, Kusters en Schoolmeesters geformeerd, waar door de Prothocollen van een meenigte wandrogtige Actens krie- len, die aan de Heeren Landschryvers en Secretarien, behalven het nadeel voor parthyen, dikwils veele moei- ten veroorzaken. Ten aanzien van Volmagtigers is hier na op Art. 3. aangetekend.]

A R T. I.

Een yder magh syne saecke voor 't Gericht bepleyten ende defenderen, 'tzy monde- lyck of schriftelyck, oock daer toe een ander gebruycken, sonder onderscheydt, of hy selfs aen 't Gericht tegenwoordig is, of niet.

I N H O U D.

1. Ieder kan zyn eigen zaak waarnemen.
2. Te voren konde door geen ander geageerd worden.
3. Speciaal niet voor een Verweerder.
4. Verandering deswegen gemaakt.
6. Overeenkomst met naburige rechten.
7. Wat in Holland daar omtrent plaats heeft.
8. En wat binnen Nymegen.
9. Die een ander gebruiken wil, moet zig van een geadmitteerd Procureur voorzien.
10. Redenen van dien.
11. 12. Welke personen niet als Procureurs ageren mogen

1. [*Een ieder mag.* En alhier meerderjarige Vrouwsperzoonen daar van zelfs niet uitgesloten. Middell. *ad Vrom.*
2. *lib. 2. Cap. 2. §. 4. n. 8.*] Te voren konde niemand door een Procureur ageren, of moest eerst consent daar toe, by het Gericht obtineren. Goris *in Comment ad Jus Velov. Cap. 16. ad Rubr. n. 2.*; [en de by denzelven geallegeerde *Landschaps Resolutien van 13. February 1629. en 24. Juny 1631. Pl. B. 2. d. Col. 242. & 250.*
3. En dit wierd, na de oudste Landbrieven dan nog, alléén aan den Aanlegger, toegestaan, maar een Verweerder
4. was verplicht in persoon te erschynen: Dog zulks is reeds veranderd in den *Landbr. van Maas en Wbaal van 1532.* Zie *Pl. B. 1. App. Col. 19. in med.* En vervoigens, ten opzigte van de gezamentlyke *IV. Bo-5. ven- Ampten*, by het Tractaat in 1538. tusschen den Hertog en Staaten van Gelre met den Hertog van Gulyk en Cleve gesloten, *ibid. Prælim. Col. 12. Art. 23. in med.*
6. Komende deze Art. over een met het *Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 10. Art. 1. Stad-R. van Bommel Cap. 8. Art. 1.] van Over-Yssel 1. d. 2. Tit. 10. Art. Rechten van het Over-Quart. 5. d. Tit. 8. n. 1. Land-R. van Zutphen Tit. 5. Art. 15.*
7. [Hoewel in Holland en andere Provincien, inzonderheid voor de Hoven van Justitie, niemand zyn eigen zaak *in judicio contradictorio* mag defenderen, op dat de goede ordre en wyze van procederen worde geobserveerd. *Holl. Rechtsgel. Woordenb. pag. 378. Vrom. de for.*
8. *compet. lib. 2. Cap. 4. §. 1.* Gelyk zulks ook, ten opzigte der Stad Nymegen, schynd te moeten worden opgemaakt uit eene *Raads-Resolutie derzelve Stad, d. d. 1. October 1617. in verb.:* " Alsoe men bevind,
 „ dat de Procureurs dezer Stad in de Land Gerichten,
 „ als anders, haar laten gebruiken, tot groot nadeel
 „ van Parthyen, soo aan den Gerichten te doen heb-
 „ ben, en ook tot disreputatie en kleinachting dezer
 „ Stad,

„ Stad, is geresolveert, dat de Procureurs aangezegt
 „ zal worden, de Gerichten dezer Stad præciselyk
 „ waar te nemen &c ; en in cas sy niet konden vacce-
 „ ren, *dat Parthyen blood, zonder Procureur, baa-
 „ re zaaken voordragen* ” Welke laatste woorden
 schynen te kennen te geven, dat het aan parthyen alléén
 in 't cas, wanneer geen Procureur bekomen kunnen,
 toegelaten is hunne zaak zelve waar te nemen.]

9. [*Ook daar toe een ander gebruiken.* Dat is niet een iegelyk, die men goedvind, maar een Advocaat of Procureur aan 't Gericht fungerende: want in den volgende Art. word gezegt, dat aan iemand, die niet bekwaam is om zyn eigen zaak voor te dragen, *en geen Procureurs konde magtig worden*, eenen bekwaamen *Voorpraak* of *Procureur* zal worden gegeven; waar uit schynd te volgen, dat een derde persoon, by 't Gericht niet als Advocaat of Procureur bekend, de zaak van zodane onbekwaame parthyen willende defenderen, niet zouden worden toegelaten. Zynde ook by de *Costumen van Utrecht Rubr. 2. Art. 2. speciaal gestatueerd*, ” dat een iegelyk voor Schepenen
 „ zyn zelve zaake mondelinge belyden of by een
 „ gheswooren Voorprake doen belyden zal mogen,
 „ *ende anders niet.* ” Zie ook Middellant *ad Vrom. de for. compet. lib. 2. Cap. 4. §. 1. n. 1.*
10. Te minder wyl zodaanig ongequalificeerd persoon ligter zoude excederen de paalen van welvoeglykheid, waar van te zien *Land-R. van Over-Yssel 1. d. 2. Tit. Art. 6. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 10. Art. 10. Zutphen Tit. 5. Art. 19. Veluwe Cap. 16. Art. 10. Stad-Recht van Bommel Cap. Art. 10. Middell. ad Vrom. loc. all. lib. 2. Cap. 3. §. 3. n. 5. Schraff. Obs.*
11. *pract. obs. 409.* Ingevolge *Landschaps Resol. d. d. 29. April 1767.* is het aan Secretarinen, Land- of Gerichtschrifvers en diergelyke Ministers van de Gerichten verboden,

boden, om zig als Advocaten of Procureurs in zaaken, voor dat Gericht regthangig zynde of apparent regthangig zullende worden gemaakt, te laten gebruiken of zelfs byradig te zyn, 'tzy zulks direct mogt geschieden, 'tzy indirect door een ander te employeren of te laten employeren onder deszelvs directie, en 'tzy daar voor Salaris mogt worden geprætendeerd of niet, met last om zig in alles onpartydig, en het daar voor te houden, dat dit verbod begrepen is onder de eedelyke belofte van zig in alles, als een goed Secretaris, Land- of Gericht-schryver te zullen gedragen: het geen mede in Holland plaats heeft. Middell. *ad Vrom. lib. 2.*
 *2. *Cap. 4. §. 1. n. 5.* Ook is, by *Magistraats Resolutie der Stad Nymegen d. d. 27. July 1768.* verstaant, dat die geene der Procureurs, welke zoude mogen worden Pagter, participant of medestander van eenige van dezès Quartiers- of Stads-middelen, zig, geduurende den tyd van den pacht, zal moeten abstineren van de exercitie van het Procuratorium binnen gez. Stad.]

A R T. II.

Ten waere het Gericht oordeelde, dat Parthye niet bequaem was om syn eygen faecke voor te dragen ende te defenderen, of oock geen Procureurs konde machtigh worden, in welcken val den Richter foodanige Parthyen sal geven een bequamen Voorspraeck of Procureur, dewelcke sonder wettige redenen, tot erkenenisse des Gerichts, niet sal mogen weygeren de faecke van foodanige Parthye waer te nemen, op pæne van niet meer te sullen mogen dienen voor 't selve Gerichte.

I N H O U D.

1. & 2. *Wanneer een Parthye, ofte Voorspraak, bekwaam is ter defensie.*
3. *'t Gestatueerde in dezen Articul is, ten opzigte van Advocaten, uit het Roomsche Recht.*
4. *Practyk ten Landrechten omtrent het verzoeken van Admissie pro Deo.*
5. *Welke redenen om een Parthye niet te dienen, voor wettig gehouden worden.*
6. *Pleitbezorgers zyn verpligt begonnen zaaken, ten einde toe, te bedienen.*

1. [*Dat Parthye niet bekwaam was.* Dit ziet niet alléén op het niet behoorlyk voordragen van zyne redenen van defensie, maar hoofdzakelyk mede in het observeren van den styl en manier van procederen voor de Rechtbanken gebrukelyk, op dat de goede orde geobserveerd en een Richter behoorlyk van de zaak geïnformeerd worde.]

2. *Een bekwaam Voorspraak of Procureur.* Dat is zoo een, die niet alléén ervaren is in het Roomsche Recht en Land-Rechten dezer Provincie, maar ook vooral de finessé en chicanes van de Practyk verstaat, op dat hy van zyn parthy niet worde verkloekt. W. van der Meulen *Annot. over de Ordonn. van den Hove pag. 423.*

3. *Sonder wettige redenen niet mogen.* Met opzigt tot de Advocaten is 't reeds, volgens Romeinsche Rechten, zeker, dat dezelve door den Officier of het Gericht, waar onder zy behoorden, konden genoodzaakt worden, tot het verlenen van patrocinie aan personen, die geen voorspraak konden bekomen. *L. 1. §. 4. ff. de postul. L. 9. §. 5. ff. de Offic. Procons. L. 5. §.*

11. *ff. de reb. eor. qui sub tutela:* by poene dat 't den onwilligen zoude verboden zyn, immer weder voor het Gericht te postuleren. *L. 7. Cod. de postul.* Dog Procureurs konden oudtyds niet, tot het waarnemen van zaaken, tegens haaren wil, genoodzaakt worden. *L. 17. Cod. de Procurat.* Thans egter, de bediening van Procureur een publicq officie zynde, staan dezelve onder gelyke verpligting als Advocaten. Groenew. *de L. L. abrogat. ad §. 1. Instit. de iis per quos agere poss.* Christin. *vol. 2. decis. 107. n. 2.* In 't byzonder zyn Pleitbezorgers verpligt aan armen en behoeftige perfoonen hun patrocinie *gratis* te verleen. *Mynsing Cent. 4. obs. 32. Gail 1. obs. 43. n. 11.*

4. [In de Praëtyk is het gebruikelijk, dat behoeftige perfoonen, by Request, aan den Officier of het Gericht hunne zaak openleggen, en admiffie *pro Deo* verzoeken; hoedane Request ordinair gesteld word in handen van Parthy om te dienen van Bericht, op dat de Richter een *summiere* kennis van de zaak bekome; want zoo hard als 't wezen zoude, dat voor armen en behoeftige perfoonen de deur van Rechten zou zyn gefloten, even zoo onbetamelyk is het, dat arme perfoonen hunne behoeftigheid tot een bannier hebben zouden om een ander te ataqueren, in zwaare processen te slepen, en, wyl zy, geene kosten hebbende, te ontzien, hunne zaak sterk vervolgen konnen, door middel van contrainte tot accoord of asperzing van 'teen of ander noodzaken zouden: wyl het zeker is, dat dikwils armoede list zoekt.]

5. [Wettige redenen. Waar toe niet alleen gebragt moeten worden zodane beletzelen, die by dit Land-Recht hier na *Tit. 11. Art. 1.*, onder den naam van *Nootzinningen* voorkomen, maar ook zulke andere redenen, uit hoofde van dewelke Pleitbezorgers recht zouden hebben om het patrocinie van zaaken, reeds by

hun aangenomen en begonnen, weder op te zeggen. Waar over kunnen nagezien worden *Goris ad Conf. Velav. Cap. 16. Art. 14. Gl. 1. n. 1. Schraff. ibid. n. 1.*

6. Welke verplichting om begonnen zaaken, ten einde toe, te vervolgen, reeds by het Romeinsche Recht vastgesteld is: Aan Advocaten word hetzelfde uitdrukke-lyk geboden in *L. 13. §. 9. de judiciis*, en ten opzigte van Procureurs volgt dit uit den generalen Regul *in §. 11. Instit. mandati*. Kunnende hier, in 't voorbygaan aangemerkt worden, dat by het *Land-R van Veluw. loc. alleg.* aan Procureurs, by pøene van veertig ponden, en voorts arbitrale correctie, verboden is, zelfs in cas wanneer zy redenen hadden gehad hunne aangenomen parthye te verlaten, deszelvs wederdeel in dezelfde zaak te dienen. Zie *Schraff. loc. alleg. n. 4. et seqq.* 't Geen anders veele meenen, dat in zulk een geval, na gemeene Rechten, aan de discretie van Pleitbezorgers zoude staan. Voet *ad Tit. ff. de postul. n. 4.*]

A R T. III.

Die voor een ander, die absent is, in 't Gerichte wil verschynen, moet voorsien wesen van een behoorlycke Procuratie ofte Volmaght gepasseert voor de Magistraten van de Steden onder des Stads Zegel, of voor Richter ende Gerichts-luyden, of voor twee Schepenen naer de constitutie van de plaetse daer ymant gemachtight wordt.

I N H O U D

1. *Na de Roomsche Rechten badden Nabestaande geen Volmacht nodig.*
2. *Land-Recht van Over-Yffel daar omtrent.*
3. *Alhier slegts een man in zaaken van zyn vrouw.*
4. *Parthye is verpligt productie der Volmacht te eiffchen.*
5. *En wel in de eerste Comparitie.*
6. *Van onduchtige Volmacht kan 't gebrek niet gebeeld worden door een Cautio de rato.*
7. *Volmachten zyn van een stricte interpretatie.*

[*Absent is.* Als de Principaal in het Gericht tegenswoordig is, en een Procureur zyn zaaken waarneemd, zonder dat hy daar tegens iets declareerd, qualificeerd hy, met 'er daad, zoodane Procureur, ten zulken effeete, als of hy Gerichtelyke Volmacht op hem gepasseerd hadde. S. van Leeuwen *R. H. R. IV. B. 26. d. §. 5.*]

1. *Moet voorzien wezen.* Volgens gemeene Rechten in *L. 35. ff. de Procur. et L. 12. Cod. eod.* wierden Nabestaanden tot het waarnemen der Gerichts-zaaken hunner vrienden toegelaten, of schoon zy van geen Volmacht voorzien waren, mits stellende *Cautio de rato.*
2. [Gelyk dit het *Land-R. van Over-Yffel 1. d. 4. Tit. Art. 7.* ook toestaat aan conjuncte personen, malkanderen tot in den vierden graad van Bloedverwandschap of zwagerschap bestaande, by gelegenheid, daar zoo haast geen volmacht kan uitgebragt worden.] Dog de algemeene woorden van dit Land-recht schynen deze personen niet te willen uitgezonderd hebben; [te meer als hier by gelet word, 't geen reeds te vooren is aangemerkt, dat oudstydsk elk, zonder onderscheid, verpligt was zyne zaaken perzoonlyk voor 't Gericht, te defenderen, Zie *Goris loc. alleg. Gl. 2. n. 3.*]

3. Dit neemt egrer niet weg, dat een man de zaaken van zyn vrouw, als derzelve wettige Mombour, zoo in als buiten het Gericht, kan waarnemen, zonder daar toe eene Volmacht nodig te hebben. *Coris advers. tract. 1. Cap. 4. n. 6.* Zie voorts eene exceptie van dien Regul, dat niemand zonder volmacht voor een ander aan 't Gericht toegelaten word, by Schomak. *Adv. 3. d. Conf. 3.*, alwaar ook ampel *de ratibabitione* gehandeld word. [Binnen Nymegen wykt de Praetyk, ten dezen opzichte geheel van 't Land-Recht; vermids de Procureurs aldaar ook zonder volmacht voor een ander, mits caverende *de rato*, toegelaten worden, ingevolge *Provisiōnele Ordonn. op de bediening van justitie Art. 22.*]
4. Ondertusschen word het alhier in de Praetyk daar voor gehouden, dat de wederparthy verplicht is productie der volmacht te eischen, ofte dat dezelve, zulks nalatende, gerekend word de qualiteit van zyne parthy te erkennen; ['t geen gegrond is op de dispositie van het *Land-R. van Veluw. Cap. 16. Art. 5.*, willende dat een Volmachtiger zyne Volmacht, *op verzoek zynes wederpartbey, in zynen eerste comparitie* gehouden zal zyn te vertonen. Of schoon anders zommige Rechtsgeleerden meenen, dat een Richter bevoegd zoude zyn om Pleitbezorgers, zonder volmacht voor 't Gericht verschynende, daar van te weeren. *Carpz. part. 1. Const. 1. def. 26.* Ook is het alhier Rechtens even als op Veluwe, dat de productie der volmacht geëischt worde op den eersten Gerichtsdag, voor en al eer 'er iets in de zaak gedaan zy; zynde aldus op den . . . April 1764., by 't Gericht der Heerlykheid Beeck, met Advys van twee *in judicio* geassumeerde Rechtsgeleerden, in zaake van den Richter *Ratione Officii, contra J. Schimmelketel*, waar in de volmacht, by absentie van den Verweerder, niet op den eersten, maar op den derden Gerichtsdag geëischt was, aan den Richter zynen, daar toe, genomen eisch ontzegt, en deszelvs Bediendens

dens in de kosten gecondemneerd geworden. Zie ook *Stad-R. van Zutphen Tit. 16. Art. 16.* Schraff. *Adv. 4. d. Conf. 18. n. 16.* Schomak. *Adv. 2. d. Conf. 56. n. 3.* Of Fiscaals volmachten nodig hebben, zie Schomak. *Adv. 3. d. Conf. 2. n. 9. et seqq. add.* Vromans *lib. 2. Cap. 2. §. 4.]*

6. *Beoorlyke volmacht.* Tegens vitieuse volmachten kan de *exceptio inqualificationis* geobjicieerd worden; zoo dat zelfs geene *Cautiones de rato*, tot standhouding van onduchtige Volmachten, aangenomen mogen worden. Schomak. *p. 3. Conf. 4. n. 30.* [Vermids het in Rechten egaal gerekend word, geene volmacht ofte eene onbeoorlyke volmacht te hebben, *Utrechts. Consult. 1. d. Conf. 97. n. 6.*] Gelyk dan ook, volgens het Signaat van Bommel den 9. September 1625. *de exceptio inqualificationis* is geadmitteerd geworden tusschen Berent Botterman en Cornelis Adriaans, vermids de procuratie niet bezegeld, en, na Costume dezes Ampts, onbestendig was, als niet gepasseerd zynde voor Burgermeesteren, Schepenen en Raaden. [Zynde
7. voorts te letten, dat Volmachten van eene stricte interpretatie zyn, en niet van het ene cas tot het andere kunnen geëxtendeerd worden, waar van te zien Sande *decis. Fris. lib. 3. Tit. 16. def. 2.* S. van Leeuwen *over Peck. van bezetten pag. 24. n. 4. pag. 26. en 27.* Idem *R. H. R. 4. B. 26. d. §. 3.* Zie egter Schraff. *Adv. 3. d. Conf. 51.* En dat volgens het *Stad-Recht van Culemborg Cap. 23. Art. 6.* generale volmachten, maar duuren den tyd van één jaar, ten waare de zaaken voor uitgang van 't jaar waren regthangig gemaakt.]

A R T. IV.

Ende sullen alhier geene Notariale Vol-

machten aengenomen worden, sonder onderscheydt, of die binnen of buyten dese Provincie gepasseert zyn.

[*Notariale Volmachten.* Door deze uitzondering, dat notariale Volmachten, in de Gerichten niet aangenomen worden, word geconfirmeerd en vastgemaakt, dat alle andere notariale Actens voor bestaanbaar gerekend worden; gelyk notariale Volmachten in extrajudiciele zaaken, als Boedels-verdelingen, oprigten van Magenscheiden, en diergelyken, ook voor goed worden aangenomen. Zie over Notariale Volmachten, Schomak. *Adv.* 3. d. *Conf.* 4.]

A R T. V.

Alle Fursten ende Graven, besittende Furstendommen ende Graeffschappen, mitsgaders Banner-Heeren, besittende Banner-Heerlykheden binnen dese Provintie, oock Steden, Prælaten, ende Capitulen, voorts Conventen, Collegien, mogen ymant machtigen onder haer eygen Zegel.

I N H O U D

1. Omschryving van Banner-Heeren.
2. Banner-beeren wierden oudtyds onder de gemeene Ridders gerekend.
3. Rang Derzelve in 't vervolg van tyd.
4. Getal der Banner-beeren.

5. Ver-

5. Vernietiging Hunner Voorregten.
6. *Wie onder Prælaten begrepen werden.*
7. *Collegien iemand volmachtigende, behoeven niet alle Leeden präsent te zyn.*
8. *Privilegie van Fursten, Graven &c. is alhier conform nabuurige en gemeene Rechten.*
9. *Door gemeene Rechten worden aldaar niet verstaan Roomfche Rechten.*
10. *Ook geene oude Gewoontens*
11. *Maar 't Duitfche Keizerrecht.*
12. — 14. *Zulks nader aangetoond.*
15. *Dit Privilegie bepaald zig maar tot Hunne eigene zaaken.*
16. *Revocatie der Volmachten kan bedendaags altyd gefchieden.*
17. — 18. *Contrair gevoelen.*
19. *Wanneer van zelve opbouden.*
20. — 24. *Aangaande fubftituten.*

1. [*Banner-heeren.* F. Burman in zyne *Aanmerkingen der Nederduitfche taal 2. d. 2. afdeling* op 't woord *Bachelier* maakt het Nederduitfche *Baanderheeren* van gelyke betekenis, als het Fransche *Chevaliers Bannerets*, waar mede, volgens Charles l' Oifeau, *des ordres ou dignitez simples Chap. 6. §. 47.*, zoodanige der *gemeene Ridders* wierden aangeduidt, die machtig genoeg waren om eene *Bannier* te heffen, dat is te zeggen, die zoo een groot getal Leenmannen hadden, van hunne Heerlykheid afhankelyk, dat zy een volkomen Bende Ruiters konden uitmaken, het welk voor een groote eer gerekend wierd; gelyk zy ook hunne *Bannieren* met groote plechtigheid plagten te heffen.
2. *Sande de Feudis in prelim. Cap. 3. n. 7.*, dit woord op gelyke wyze afleidende, ftaat ook toe, dat de *Banner-heeren*, in de oudfte tyden, onder de gemeene
3. *Ridderen* plagten gerekend te worden; dog by vervolg van tyd hebben de *Banner heeren* een afzonderlyk, en wel het eerfte, Lidt van Staat in dit Gewest beginnen

uit

- uit te maken. 't Welk Sande *ibid. n. 14.* en Slichtenhorst *Geldersche Geschied. 1. d. §. 131.* meenen ten tyde van Hertog Arnold omtrent den jaare 1450. opge-
4. komen te zyn. Deze Banner-heerlykheden plagten vier in getal te zyn, alle gelegen in 't Graaffchap Zutphen, met naame *Bronkborst, Bergb, Wisch* en *Baar*. Egter tekend Schraff. in *Cod. Gelr. Zutph.* op 't woord *Banner-heeren Art. 2.* aan, dat op eenen Landdag in 1678. & 1679. wegens de Banner-heeren mede zyn verschenen de Gezanten *van den Graaf van Cuilenburg als Heer van Linden, Oudeweert en Leede.*
5. Dog gedurende de Spaansche Oorlogen is dit voorregt der Banner-heeren (die eensdeels onmondig, eensdeels uitlandig ofte in 's vyands dienst waren,) te niet gegaan. Alzoo Ridderen en Steden, zedert dien tyd, het recht van stemming aan zig hebben getrokken, en de Banner-heeren, voor een wyl, uitgesloten ofte met haar, op eenen trap, gesteld hebben; zoo als zulks, met meerderen te zien is by Slichtenh. *loc. alleg.*]
6. [*Praelaten.* Bisschoppen, Abten en diergelyke perfoonen van hoogen rang in het Geestelyke, worden onder Praelaten begrepen. Schraff. *Adv. 1. d. Conf. 27. n. 3.*]
7. [*Collegien.* Een Volmacht op naam van een Collegie uitgegeven is bestendig, schoon alle de Leeden tot het geven der qualificatie in een vergadering niet zyn present geweest, om dat zelfs in alle Collegien het minder getal de meerderheid volgd. Schomak. *Adv. 3. d. Conf. 1. n. 7. et seqq.*]
8. [*Moogen iemand machtigen.* Dit Privilegie der in dezen Art. gemelde illustre perfoonen, word dezelve mede gegeven by het *Land-R. van Veluwe Cap. 26. Art. 20.* en *Stad-R. van Zutphen Tit. 16. Art. 18.*
- De

De eerste oorspronk van hetzelfde is duister. Het *Stad-Recht van Deventer p. 2. Tit. 11. §. 10.* statueerd dienaangaande, "Vorsten, Graven, Banner-heeren en „ *andere groote Persoonen, daar toe na gemeene „ Rechten geprivilegeerd*, zullen onder haar eigen „ hand en Zegel mogen volmachten." En 't *Land-R. van Over-Yffel 1. d. 2. Tit. 12. Art.* zegt in 't algemeen: "dat onder haar eigen Hand ende Zegel iemand „ volmachtig maken mogen, *alzulke groote Perso- „ gien, die naar gemeene Rechten daar toe zyn ge- „ privilegeerd.*" waar mede over een komt het *Land-R. van Drenthe 1. B. Art. 24.* "Dat onder „ haar eigen Hand en Zegel volmacht mogen afgeven, „ die geene, *die na gemeene Rechten, daar toe zyn* 9. „ *geprivilegeerd.*" Dat in voorstaande plaazzen met de woorden, *gemeene Rechten*, niet kan gezien zyn op de Romeinsche Rechten, is klaar, alzoo volgens dezelve, tot eene Volmacht-making genoeg was, dat, 't zy door een particulier geschrift of door getuigen, bleek, dat iemand van den Principaal last hadde, zonder dat daar omtrent de een boven den anderen, geprivilegeerd was. Zie Voet *ad Tit. ff. de Procur. n. 9.*

10. Neflink in zyne *Aanmerkingen op 't Land-R. van Over-Yffel loc. alleg.* wil daarom, dat de woorden *gemeene Rechten* zouden moeten worden verstaan, voor *een oude en generale gewoonte*, waar mede de Heer van der Marck in *Instit. jur. civ. Privati communis, pag. 96. & 97.* instemd. Dog men zal bezwaarlyk kunnen aantonen, dat immer in Land- of Stad-Rechten de woorden *gemeene Rechten*, in dien zin voorkomen.

11. Wy zyn onderrigt van het gevoelen van een vermaard Rechtsgeleerden, die, op beteren grond, oordeeld, dat de Wetgever in voorzyde plaazzen, *door gemeene Rechten*, gezien heeft op een Verzameling van Wetten en Inzettingen der Duitsche Keizeren, welke onder den byzonderen naam van het *Keizer-Recht* bekend,

en door den Heer Senckenberg, met zyne Latynsche Vertaling, in *Corp. Juris Germ. publ. et privat. tom. 1. Francof. 1759. in fol.*, uitgegeven is. Alwaar in *part. 2. Cap. 27.* gevonden word. *Me sal wisfin daz der Keyser ober alle disse Werlt bestediget hat sinen getrouwten frondin met briffen unn met handvesten daz se vor dem riche ewiglich mogen bezugen. Das ist also vel gesprochen waz eyn gemeyne rat in eyner stat besestent med erme Ingesejel daz ez der Keyser glouben solle unn bot en allen daz Ingesejel gegeben do dy ersamen Inneboren unn ewiglich weren sal.* Waar van de betekenis is. "Men zal weten, dat de

„ Keizer, over de geheele Waereld, aan zyne getrou-
 „ we Vrienden, met Brieven en Handvesten, heeft
 „ verzekerd, dat evengelyk de Keizer geloof geeft aan
 „ 't geen de Raad eener Stad met haar Zegel bevestigt,
 „ dat hetzelfde Recht aan 't Zegel van Eerzaame Per-
 „ soonen ten eeuwigen dage zal verblyven."

12. Dit gevoelen zal des te waarschynelyker worden, als gelet word, 't geen de Heer Senckenberg in *prefat. §. 33. - 42.* heeft aangetoond, dat het voorz. KEIZER-RECHT wel eer door geheel Duitsland, als een algemeen subsidiair Recht, is bekend en gebruikt geweest. Zoo dat 't dus in deze Landen, als des tyds onder het Duitsche Ryk behorende, mede gezag heeft gehad.

13. Gelyk ook de taal van een der Handschriften, waar van die Heer zig tot de uitgaaf bediend heeft gehad, het oude Nederduitsch genoegzaam evenaard; zie *prefat.*

14. *alleg. §. 30.* Ook Wicht in de *Voorreden voor 't Land-R. van Oost-Friesland §. 22.* In de *Aanteke-ning sub A.*, zegt een Handschrift van dat Keizer-Recht, in de Nederduitsche Taal geschreven, te bezitten; die *ibid. sub H.* mede verscheide exemplen aanhaald, waar uit blykt, dat dat Keizer-Recht in de Vrieslanden eenige legale autoriteit gehad heeft.]

15. *Onder haar eigen Zegel.* Dat illustre perſoonen en Collegien iemand mogen volmachtigen onder haar Zegel, is niet anders en tot geen ander effect, als in haar eigen zaaken, uitgezonderd Steden, om dat die haar eigen *Jurisdicctie* hebben en een Gericht uitleveren.
16. ren. Schraff. *Adv. 1. d. adv. 27.* By dezen Titul word wel gehandeld, hoe de Volmachten moeten worden ingericht, maar niet wanneer dezelve kunnen worden *gerevoceerd*, wien aangaande de Praetyk van het *Jus Romanum* is afgegaan, want hedendaags kunnen de Volmachten, ten allen tyden, zonder eenige reden of oorzaken, worden ingetrokken en gerevoceerd. Zie Durandus in *Specul. lib. 1. Tit. de Procurat. §. 1. n. 32.* Mascard. *de probat. vol. 3. concl 1007. n. 27.* Groenew. *de L. L. abrog. ad L. 22. 23. n. 2. 6. de Procurat.* Brunnem. *ad L. 16. n. 1. D. eod.* Gail 17. lib. 1. *obf. 46. n. 9.* Merula is hier van een ander gevoelen in *prax. civ. lib. 4. Tit. 18. Cap. 6. n. 2.* Gelyk ook het *Stad-R. van Deventer 2. d. Tit. 11. Art. 13.* *Stad-R. van Over-Yffel 1. d. Tit. 2. Art. 27.*
18. [En dat zulks, na de *litiscontestatie*, ten zy uit goede redenen, niet zou mogen geschieden, word geleerd, by Vrom. *de for. comp. Cap. 4. §. 6.* Sande *Decif. Frif. lib. 1. Tit. 3. def. 2.* J. Voet *ad ff. de Procurat. n. 22.*]
19. Het gebeurt ook wel, dat een Volmacht van zelve ophoud, en zyn kragt verliest, gelyk in het geval daar een Lastgever komt te failleren, als wanneer het Mandaat word geëxtingueerd, *Stad-R. van Deventer 2. d. Tit. 11. Art. 14.* *Land-R. van Over-Yffel 1. d. Tit. 2. Art. 17.* Bern. van Zutph. *Nederl. Pract., verb. Mandaat n. 10. omnis enim actus intelligitur rebus sic stantibus, et mandatum censetur revocatum, mutato statu.* Kinschot *resp. 56. n. 234.*
20. Ten aanzien nu van de *substitutien*, die uit kragt van Volmachten geschieden, willen de meeste Rechtsgeleerden, dat een Volmachtiger in *extrajudicialibus*
de

- de magt zou competeren om iemand te substitueren, al was hem schoon, by de Volmacht, daar toe, geen magt verleend *Mev. part. 5. Dec. 177. n. 4.* Dog
21. dat zulks in Gerichtelyke Volmachten tot het verrigten van Gerichts-zaken niet zoude aangaan, maar dat daar toe speciale magt, by die Volmacht, zoude moeten verleend en de Clausul van substitutie daar by geïnfereerd zyn. Zie *Mev. cit. loc. Stryck. de contract. sect. 2. Cap. 11.*
22. §. 8. Edog Goris *ad Conf. Velav. Cap. 16. Art. 4. Gloss. 1.* toond aan, dat geen Volmachtiger, *sive ad negotia, sive ad lites*, uit kragt van zyn Volmacht, vermag te substitueren, ten waare hem zulks by de volmacht was toegelaten, en de magt expresse gegeven was. *Land-R. van Over-Yffel 1. d. 2.*
23. *Tit. 13. Art.* [En die magt hebbende, moet de volmacht, voor zoo verre die tot de zaak relatie heeft, de Substitutie-volmacht geïnfereerd of anders geproduceerd worden; want zoo wel in die gevallen, als in cas van Voogdye en Curateurschap &c. moet de qualiteit van den Principaal bewezen worden. *Carpz. Process. jur. Tit. 5. Art. 5. n. 9. et seqq.*]
24. Voor het overige is ten aanzien van deze materie mede bekend, dat de macht van een gefubstitueerden Volmachtiger vervald met de dood van den principaalen Constituent, en niet met overlyden van den Substituent. *Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 10. Art. 7. Stad-R. van Bommel Cap. 8. Art. 7. Harderw. 2. d. 11. Cap. Art. 10. L. Goris dict. loc.* [Dog in welke gevallen de Volmachten, na doode van den Constituant van kragt blyven, zie Schomak. *Adv. 4. d. Conf. 27. n. 71.-73. Middell. ad Vrom. lib. 2. Cap. 4. §. 8.*]

TIT. VI.

Die met Volmacht aen het Gericht komt,
is gehouden die te laten in handen des
Landt-Schryvers of Secretaris, om dezel-
ve in 't geheel of voor soo veel nodigh
ten Prothocolle te brengen.

Met dezen Art. is conform het *Stad-R. van Bom-
mel Cap. 8. Art. 5. Land-R. van Tielre- en Bom-
melre-W. Cap. 10. Art. 5. Stad-R. van Harderwyk
p. 2. Cap. 7. Art. 6. Land R. van Veluwe Cap. 16.
Art. 5.*

Deze

T

TIT.